

Vesti dana

BEOGRAD 16. 10. 2011
PRESS

PRETI LI NAŠEM SISTEMU GRČKI SCENARIO

Pitaće te starost gde ti je bio doprinos

Bežite, crni oblaci - Poslodavci radnicima daju keš na ruke, a prijavljuju minimalce za koje često ne uplaćuju doprinose, tako da uskoro neće biti novca za penzionere

Poslodavci u Srbiji dovijaju se na razne načine da izbegnu plaćanje doprinosa, a provereni recept je prećutni savez sa radnikom - po principu prijavim te na minimalac, dam ti na ruke još dvesta evra, a država dobije najmanje...

I dok je trenutna korist za radnika jasna, šteta je veća i dugoročnija, što se vidi po odlasku u penziju, kada neko ko je zarađivao 500 evra dobije 12.000 dinara penzije. Problem je mnogo veći kada se ima u vidu da uskoro ni minimalne penzije neće moći da budu isplaćene, jer je dug prema PIO fondu narastao na astronomskih 233,2 milijarde dinara!

Nisu samo „mali“ problem

Dragoljub Rajić iz Udruženja poslodavaca Srbije kaže da je tačno da vlasnici manjih preduzeća pribegavaju prijavljivanju minimalne zarade, ali ističe da su državne firme najveći dužnici za plaćanje doprinosa.

- Privatne firme zbog krize imaju mnogo manji obim posla, do 35 odsto manje nego što je bilo kada je ugovor sa radnicima potpisan. Sa druge strane, država je u poslednjih nekoliko godina četiri puta obavila povezivanje staža u javnom sektoru, pa dolazimo do toga da svi ostali plaćaju dugove javnih preduzeća - kaže Rajić.

Sve to moglo bi vrlo jednostavno da se reguliše kada bi se povećale kazne za direktore koji ne plaćaju poreze i doprinose, kao što je to slučaj u Makedoniji, u kojoj se ide u zatvor šest meseci. Kazne su pooštrene i u Hrvatskoj, a jedino Srbija i Bosna ne čine ništa da se problem reši.

- Plate u EPS-u ili „Srbijagasu“ su po 60.000 ili 70.000 hiljada, a pošto prećutno znaju da će država da im poveže staž ako zatreba i da ih poreznici neće dirati, mogu da kasne sa plaćanjem doprinosa koliko hoće. Ipak, poreska uprava kažnjava manje firme, čim počnu da kasne sa plaćanjem. Drugo, ima relativno malo privatnih firmi koje posluju, oko 72.000. Kada vidite da ima 510.000 ljudi koji rade u javnom sektoru, a 296.000 u proizvodnji, jasno je zašto je situacija sa plaćanjem doprinosa takva kakva je - kaže Rajić.

Sve više ide na penzije

Zbog toga su zaposleni najveće žrtve, jer je svaki radnik u javnom sektoru praktično izdržavano lice. Rajić navodi da je jedan od najvećih dužnika GSP „Beograd“, koji je stigao do duga od više od milijardu dinara. A vozač autobusa u GSP-u ima veću platu od inženjera u privatnoj firmi. Rajić navodi i primer Češke i drugih evropskih država, koje imaju registar

neplatiša dostupan svima, a firme koje ne izmiruju obaveze prema zaposlenima i državi teško da mogu da nađu posao ili da učestvuju u tenderima.

Imajući to u vidu, jasno je zašto je zaključno sa junom ove **godine** dug domaćih kompanija prema PIO fondu narastao na čak 233,2 milijarde dinara. Prema podacima Poreske uprave, glavnica duga iznosi oko 104,5 milijardi dinara, dok ostatak od 128,6 milijardi čine kamate. Ovakva situacija zabrinula je članove UO PIO fonda, jer svake godine iz budžeta se izdvaja sve više novca.

50.000 dužnika, a 6.500 opomena

Dodatni problem stvara što PIO fond praktično služi kao jedan veliki žiro-račun preko kojeg se isplaćuju penzije, jer se „uterivanjem“ dugova bavi Poreska uprava. Ali od oko 50.000 dužnika, oni su opomene za neplaćanje do sada poslali na 6.500 adresa, od čega je samo 2.500 poslodavaca izmirilo obaveze.

- Nama su čak nedostupni neki podaci koji se tiču rada PIO fonda jer ih ima Poreska uprava. Praćenje i kontrolu naplate doprinosa sprovodi Uprava a ne mi, a nama se dostavljaju dokazi da su platili. Ali izgleda da i oni više posmatraju nego što kažnjavaju dužnike - kaže Slavica Savić.

Tako je 2007. godine za penzije iz budžeta izdvojeno 110 milijardi dinara, godinu dana kasnije 138 milijardi, a 2009. čak 214 milijardi. Prošle godine je takođe nastavljen taj rast sa dodatne četiri milijarde. Zbog svega ovoga javni dug države je sve veći, a naši sagovornici strahuju da će doći do trenutka kada država više neće moći da dotira Fond, što bi moglo da dovede do problema kakve trenutno ima Grčka.

Zamenik predsednika PIO fonda Slavica Savić kaže da bi za nekoliko godina Fond mogao da dođe blizu bankrota.

- Pre nekoliko godina PIO fond se sa oko 80 odsto punio iz doprinosa, a 20 iz budžeta. Sada je situacija takva da nam iz budžeta dolazi čak 45 odsto novca. Prosto, Fond neće dugo moći da funkcioniše na takav način - upozorava Savićeva.

Kriv (ni)je MMF

Član UO PIO fonda ispred Unije poslodavaca Srbije Aleksa Grgurević kaže da država pokušava da još više „stegne“ ono malo privrede koja ima novca.

- Država sprema i rigoroznu fiskalnu reformu, što je još jedan razlog što se približavamo grčkom scenariju. Jer, država koja je ostala bez realnih prihoda, sada će da krene da dere kožu s leđa onima koji još imaju neki novac. To je pokušano i u Grčkoj, ali je pitanje da li će srpska privreda to moći da podnese. A onda će kazati da im je kriv MMF, Svetska banka i svi drugi - upozorava on.

Prema podacima PIO fonda 221.500 poslodavaca imalo je obavezu da podnese prijave za penziju, ali je to učinilo oko 135.000, što znači da više od 40 odsto ne plaća doprinose. Međutim, još veći problem predstavlja to što

oko trećine dugova nikada neće biti naplaćeno!

- Oko 90 odsto tih firmi državne. Kada bi se vratilo tih 233,2 milijarde mogli bi da isplaćujemo penzije najmanje šest meseci - tvrdi Grgurević.

Radovan Ž. Marković, Stanko Stamenković